

İş Sağlığı ve Güvenli Vize Notları

Bu yazı MIT lisanslıdır. Lisanslar hakkında bilgi almak için [buraya](#) bakmanda fayda var.

- Copyright © ~ Yunus Emre AK

Döküman Renklendirme Yapısı

PDF Başlığı

Ana Başlıklar

Alt Başlıklar

İç Başlıklar

En İç Başlıklar

Tablo Başlığı

Bağlantılar

Değişmez ifadeler

Formüller

Önemli notlar

Terimsel ifadeler

Yorum satırları

İçerikler

- Ön Bilgilendirme
- İlk Çalışmalar
- Endüstriyel Tıbbın Doğuşu
- İlk Mevzuatlar
- ILO (International Labour Organization)
- ISG'ye Yönelik Çalışma ve Çabalar Tarihiçesi
- İSG Kavramlarının gelişimi
- İşçilerin Kazandığı Haklar ve Yükümlülükleri
- İş Kazası
 - Olayın İş Kazası Olarak Tanımlanması
 - İş Kazası Nedenleri
 - İnsan Kaynaklı Kaza Nedenleri
 - Makine Kaynaklı Kaza Nedenleri
 - Yönetim Kaynaklı Kaza Nedenleri
 - İş Kazasına Neden Olan Tehlikeli Durumlar
 - Tehlikeli Yöntem ve İşlemler
 - İş Kazalarının Görünmeyen Maaliyetleri
 - İş Kazalarından Doğan Hukiki Sorumluluklar
 - İş Kazalarından Doğan Maddi Sorumluluklar
 - İş Görmezlik Ödeneği
 - Tazminatlar
 - İş Kazası Sorumluluk Sırası
- İş Kanunu
 - İş Kanuna Göre Tanımlar
 - Kişisel Korunma
 - Genel Güvenlik Uygulamaları
- Yanma ve Yangın
 - Yangın Sınıfları
 - Neden Köpük

Ön Bilgilendirme

Çok sık karşılaşılan soruların sonuna ☐ eklenmiştir. (Süreniz az ise hızlıca bakabilirsiniz ☐)

PDF'ten 75. kısma kadar geldim, geri kalanlara siz bakarsınız sıkıldım ☹

İlk Çalışmalar

Kişi	Tarih	Çalışma Alanı
Hipokrat	MÖ 460-370	Madenlerdeki kurşun zehirlenmesi
Romalı Pliny	MS 23-77	Kurşun ve kükürtdün etkileri, deri maskeleri
Dr. Galen	MS 2.yy	Kurşun zehirlenmesi patalojisi ve bakır ocaklarındaki asit buharlarının zararları
Ulric Allenberg	1473	Civa & kurşun zehirlenmesi ve iş sağlığı
G. Agricola	1494-1555	Madenlerdeki hastalık ve kazaların sağlıksız koşullar ile ilişkisi, havalandırma gibi önlemler

Endüstriyel Tıbbın Doğuşu

Ramazanni'nin 1633-1714 yılları arasında yazdığı **İşçilerin Hastalıkları** adlı kitabı ve kitaptaki meşhur "**İşçilerin hastalıkları işyeri ortamında çözülür, hastane kovuşlarında değil.**" sözüdür.

İlk Mevzuatlar

Percival Pott'un baca temizleyicilerin yakalandığı kanser hastalığından ötürü **İngiliz Parlemantosuna** 1788'de kabul ettirdiği **Baca Temizleyicileri Yasası** ve 1833'de kabul edilen **İngiliz Fabrikaları Yasası**'dır

ILO (International Labour Organization)

İSG alanındaki en ciddi adımdır. **I. Dünya Savaşı** sonrasındaki **Barış Konferansı**'nda 1919'da temelleri atılmış, **Robert Owen** ve **Daniel Legrand** gibi iki "insancıl" sanayicinin yıllar önce öngördükleri bu tür bir örgütün gerekliliğine ilişkin tezleri kabul edilmiştir.

İSG'ye Yönelik Çalışma ve Çabalar Tarihi

Üç dönem göz çarpar:

- Endüstri Devrimi'nden 1890'lı yılların başına kadar
- 1890 ile II. Dünya Savaşı sonları
- 1960'lı yıllardan günümüze

İSG Kavramlarının gelişimi

- Bilimsel gelişmeler, kimyasalların etkilerinin daha iyi belirlenebilmesini sağladı, **işyerinde hijyen çalışması** ortaya çıktı ve **Endüstriyel Hijyen Mecmuası** (*Journal of Industrial Hygiene*) yayınlanmaya başladı.
- II. Dünya Savaşı sırasında karşılaşılan **piskolojik etmenlerin ve yorgunluğun** kişilerin performanslarının üzerindeki etkilerin üzerinde durulmasını sağladı ve **ergonomi bilimi (makine insan ilişkisi)** ortaya çıktı.
- ILO'nun etkisi 1970'li yıllarda ülkemize de sıçradı 1475 sayılı eski İş Kanunu **1975** yılında kabul edildi. Daha sonra **2003**'de 4857 sayılı, **2012**'de 6331 sayılı iş kanunu çıkarılmıştır.

İşçilerin Kazandığı Haklar ve Yükümlülükleri

En önemli haklar:

- İşyerlerindeki sağlık ve güvenlik tehlikelerini bilme
- Katılım
- Reddetme

İş Kazası

İş kazası ile **Cumhuriyet Savcısı** ilgilenir □

Tanımlayan	Tanım
ILO (Uluslar arası çalışma örgütü)	Önceden planlanmamış, bilinmeyen ve kontrol altına alınmamış olan, etrafa zarar verecek nitelikli olaylar.
WHO (Dünya sağlık örgütü)	Önceden planlanmamış, çoğu kişisel yaralanmalara, makinelerin ve araç gereçlerin zarar uğramasına, üretimin bir süre durmasına yol açan bir olay
TR 6331 Sayılı Kanun	İşyerinde veya işini yürütümü nedeniyle meydana gelen, ölüme sebebiyet veren veya vücut bütünlüğünü ruhen ya da bedenen zarara uğratan olay olarak tanımlanmaktadır

Olayın İş Kazası Olarak Tanımlanması

Alttağı özellikler gerekmektedir:

- İş ile ilgili olması
- İşyerinde veya kanunda sıralanan yerlerin birinde meydana gelmesi
- Kişiyi, hemen veta sonradan bedenen veya ruhsal olarak hasara uğratması

Kaza iş kazası olarak belirlenirse kazaya uğrayanın hakları iş yasaları çerçevesinde değerlendirilir.

İş Kazası Nedenleri

İş kazalarını çevre, makine ve insanın güvencesiz davranışları ve yönetimin güvensiz organizasyonu temsil etmektedir

İnsan Kaynaklı Kaza Nedenleri

- Piskolojik, fiziksel ve işyeri nedenleri (iletişim, insan ilişkileri, takım çalışması vb.)

Makine Kaynaklı Kaza Nedenleri

- Hatalı makine ve ekipman
- Eksik veya kusurlu koruyucular
- Yetersiz standardizasyon
- Yetersiz kontrol ve bakım
- Yetersiz mühendislik hizmetleri

Yönetim Kaynaklı Kaza Nedenleri

- Yetersiz yönetim, organizasyon, eğitim, öğretim, güvenlik, yönetim planı ve sağlık kontrolleri
- Tanımlanmamış kurallar ve talimatlar
- Uygun olmayan nezaret, yönetim ve rehberlik
- Uygun olmayan personel istihdamı

İş Kazasına Neden Olan Tehlikeli Durumlar

Fiziksel tehlikeler:

- Titreşim
- Gürültü
- Yetersiz havalandırma
- Aşırı ısı, nem ve hava hareketleri
- Yetersiz veya aşırı aydınlatma

Tehlikeli Yöntem ve İşlemler

- 3m'den yüksek malzeme istifleme

İş Kazalarının Görünmeyen Maaliyetleri

- Bürokratik işlemler
- Makine ve teçhizat kaybı
- İş ve üretim kaybı
- İşçi yetiştirme masrafı
- İmaj kaybı
- Adli işlemler

İş Kazalarından Doğan Hukuki Sorumluluklar

- Sigortalının ölümü halinde hak sahiplerinde yasada belirtilen koşullara göre gelir bağlanabilir
- SGK'nın yaptığı ödemeleri iş güvenliği mevzuatını ihmal eden işverenler ödeyebilir

İş Kazalarından Doğan Maddi Sorumluluklar

- Ölüm halinde aylık bağlanır
- Ölen kişi %100 kusurlu olsa dahi aylıkda kesinti olmaz
- Olay ölümle sonuçlanmamışsa %50 ödeme yapılır

İş Görmezlik Ödeneği

Tür	Açıklama
Sürekli iş görmezlik ödeneği	İş kazası veya meslek hastalığı nedeniyle meslekte kazanma gücü en az %10 □ azaldıysa
Geçici iş görmezlik ödeneği	SSK Kanunu Madde:16

Tazminatlar

□

Tazminat Türü	Açıklama
Maddi	İş kazasına uğrayan işçinin sigortaca karşılanmayan zararları için ödenir
Manevi	İş kazasına uğrayan işçinye veya işçinin ölümü halinde geriye kalanlara ödenir
Destekten yoksun kalma	Ölüm halinde ölen işçinin hak sahibine ödenir

İş Kazası Sorumluluk Sırası

□

- İşveren veya İşveren vekili
- İşyerinde çalışan herhangi bir mühendis, ustabaşı veya işçi
- Bunların davranışlarının birleşimi de olabilir

İş Kanunu

- Çalışmaktan kaçınma hakkı
- İş kazaları kazadan sonraki üç iş günü içerisinde SGK'ya bildirilir
- İşe giriş, iş değişikliği ve iş kazası nedeniyle uzaklaşıp yeniden girişte sağlık muayeneleri yapılmak zorundadır

İş Kanuna Göre Tanımlar

Tanım	Açıklama
Ucuz atlatılan kaza	Zarar verme potansiyeline sahip olan ama o anda vermeyen kazalar
İşçi	Hizmet sözleşmesine dayanarak herhangi yerde çalışan kişi
İşveren	İşçi çalıştıran tüzel (vakıf, dernek, kobi) veya kişi
İşveren vekili	İşveren adına hareket eden kişi
Meslek hastalığı	İş sebebiyle karşılaşılan geçici veya sürekli hastalıklar

Kişisel Korunma

PDF üzerinden 55 ile 61 arasına bakabilirsiniz. (Yazmakla uğaşmadım ☹)

Genel Güvenlik Uygulamaları

- Herkes kendi işini yapsın ☹
- Görev yerinden **izinsiz** ayrılmayın
- Elektrik panolarının önünde herhangi bir engel barındırılmamalı
- Kişisel **korunma araçlarını** bir zahmet giyin
- Elbiselerde **keskin ve sivri uçlu** alet taşımayın
- Elbiselerin tozunu almak amaçlı da olsa **basınçlı hava** kullanmayın (*tarihte şaka amaçlı birinin makatına tutmuşlar, sonuç: hastanelik ☹*)
- Düşmeyi engelleyen **sağlam korkuluğu** bulunmayan geçit ve platformlarda bulunmayın
- **2m'den yüksek** çalışmalarda emniyet kemeri kullanın
- Vinç, kaldırma araçları gibi hareketli **iş makinelerin çalışma alanlarında** ve yük altında bulunmayın
- Yük ve malzeme taşıyan araçlara **binmek ve asılmak** kesinlikle yasak ve tehlikelidir
- Arızalı makineleri kullanmayın
- Tehlikeli şakalar yapmayın
- Ana yolları takip edin, kestirme yollar aramayın
- Makineyi kullanma sertifikanız olmadan kullanamazsınız

Diğerleri için PDF'de sayfa 62 ile 72 arasına bakarsınız

Yanma ve Yangın

Yanma, yeterli ısı, oksijen ve yanıcı madde ile meydana gelir.

- Oksijen havada **%21** oranında bulunur, yanma için **en az %16** olması gerekir

Bu adımdan sonrasına PDF'ten bakarsınız sıkıldım 😞

Yangın Sınıfları

Sınıf	Açıklama	Örnek	Söndürme
A	Alevli ve korlu yanan yanıcı maddeler	Odun, kömür	Köpük, su
B	Yanabilen sıvılar	Petrol, boya, alkol	Kimyasol toz, CO2
C	Alevli yanan gaz yanıcılar	Doğalgaz, propan	Köpük, CO2
D	Yanabilen hafif metaller	Magnezyum, alüminyum, uranyum	Su kullanılmaz, kuru kimyevi toz, CO2
E	Elektrik yangınları	□	Müdahale etme, kuru kimyasal tozlu CO2

Neden Köpük

- Yanan yüzeye yayılır ve 5 temel özelliği (boğma, su buharı yapma, soğutma, ısıyı yayma, üstünü kaplama) kullanarak yangının durmasını ya da kontrol altına alınmasını sağlar □